

ნეოგრეცისტია საქართველოში

პრობლემები და პერსპექტივები

საქართველოს ნეოგრეცისტთა ასოციაციის
კონფერენციის მასალები

თბილისი 2007

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი
კლასიკური ფილოლოგიის, ბიზანტინისტიკისა და ნეოგრეცისტიკის
ინსტიტუტი

●
პროგრამა «ლოგოსი»

პუბლიკაციები და ღონისძიებები კლასიკური ფილოლოგიის,
ბიზანტინისტიკისა და ნეოგრეცისტიკის სფეროში

Κρατικό Πανεπιστήμιο Τιφλίδας Ιβάνε Τζαβαχισβίλι
Ινστιτούτο Κλασικών, Βυζαντινών και Νεοελληνικών Σπουδών

●
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ "ΛΟΓΟΣ"

Επιστημονικές εκδόσεις και εκδηλώσεις στον τομέα Κλασικών, Βυζαντινών και
Νεοελληνικών Σπουδών

თბილისი
Τιφλίδα
2007

წიგნი გამოიცა იოანის ფ. კოსტოპულოსის
ფონდის თანადგომით

Η παρούσα έκδοση έγινε με τη συμβολή
του Ιδρύματος Ιωάννου Φ. Κωστόπουλου

Πρακτικά του Συνεδρίου
της Εταιρείας Νεοελληνιστών της Γεωργίας

Τιφλίδα, 18-19 Μαΐου 2007

Οι Νεοελληνικές Σπουδές στη Γεωργία

Προβλήματα και Προοπτικές

საქართველოს ნეოგრეცისტთა ასოციაციის
კონფერენციის მასალები

თბილისი, 2007 წლის 18-19 მაისი

ნეოგრეცისტთა საქართველოში

პრობლემები და პერსპექტივები

რედაქტორები: ანი ჩიქოვანი
მაია კაკაშვილი
სვეტლანა ბერიკაშვილი

Επιμέλεια: Άνι Τσικοβάνι
Μάγια Κακασβίλι
Σβετλάνα Μπερικασβίλι

© პროგრამა „ლოგოსი“, 2007

ISBN 978-9941-401-14-5

პროგრამა „ლოგოსი“
ილია ჭავჭავაძის გამზირი 13,
თბილისი 0179
ტელ.: 25-02-58, ფაქსი 22-11-81
ელფოსტა: greekstudies@caucasus.net

სარჩევნო

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Άνι Τσικοβάνι

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ: ΣΕΙΡΑ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΠΡΟΦΟΡΙΚΗΣ, ΤΑΥΤΟΧΡΟΝΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΔΟΧΙΚΗΣ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ.....	11
---	----

ანი ჩიქოვანი

ბერძნული ენის სინქრონული თარგმანი (იურიდიული, ეკონომიკური და პოლიტიკური ტერმინოლოგია) – პროექტის პრეზენტაცია.....	14
---	----

Σβεtlάνα Μπερικασίμι

Η ΙΔΙΑΙΤΕΡΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΤΗΣ ΤΑΥΤΟΧΡΟΝΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΙΑΔΟΧΙΚΗΣ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗΣ (ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΣΕ ΓΕΩΡΓΙΑΝΗ ΓΛΩΣΣΑ).....	16
---	----

სვეტლანა ბერიკაშვილი

სინქრონული და თანმიმდევრული თარგმანის სწავლების სპეციფიკა (ბერძნულიდან ქართულად თარგმნის მაგალითზე).....	24
--	----

მედეა აბულაშვილი

მხატვრული თარგმანის მეთოდოლოგიური პრობლემები.....	26
--	----

Μήθεια Αμπουλασίμι

Τα μεθοδολογικά προβλήματα της λογοτεχνικής μετάφρασης.....	31
---	----

ნინო ბადაშვილი

ოპტიკური-აქუსტიკური საშუალებების გამოყენება ბერძნული ენის სწავლებისას.....	33
---	----

Νίνο Μπαντασίμι

Χρήση οπτικοακουστικού υλικού στη διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας.....	39
--	----

სვეტლანა ბერიკაშვილი

უცხო ენის სწავლების პრობლემატიკისათვის
(უპანასკნელი წლების ფსიქოლოგიური გამოკვლევების
გათვალისწინებით)..... 42

Σβεtlána Μπερικασιμί

Περí των προβλημάτων της διδασκαλίας της ξένης γλώσσας (σε βάση
των τελευταίων ψυχολογικών ερευνών)..... 49

მაია კაკაშვილი

ელემენტარული ფიგურების სერია ბერძნული ენისა და
კულტურის სწავლებისათვის 51

Μάγια Κακασίμι

Σειρά ηλεκτρονικών βιβλίων για τη διδασκαλία και εκμάθηση της
ελληνικής γλώσσας και του ελληνικού πολιτισμού..... 55

Ευγενεία Κοτανίδη

ΠΑΙΧΝΙΔΙ ΩΣ ΜΕΘΟΔΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ..... 57

ევგენია კოტანიდი

თამაში – სწავლების ერთ-ერთი მეთოდი..... 60

Тамта Ломня

ΡΟΛΕΒΥΕΣ ΙΓΡΥ Ι ΖΑΔΑΝΙΑ ΗΑ ΥΡΟΚΑΗ ΓΡΕΧΕΣΚΟΓΟ
ΥΖΥΚΑ Β 5-Χ, 6-Χ ΚΛΑССΑΗ..... 61

Тáмта Λόμνια

Τα παιχνίδια ρόλων και ασκήσεις στο μάθημα ελληνικών για
την 5^η και 6^η τάξη του δημοτικού σχολείου..... 67

მედეა მეტრეველი

ესუ კლასიკური ფილოლოგიის, გიზანტინისტიკისა და
ნეოგრიკისტიკის ინსტიტუტში ნეოგრიკისტიკის
მიმართულების თანამედროვე მდგომარეობა და
პრობლემები 68

Μήδεια Μετρεβέλι

Η σύγχρονη κατάσταση και τα προβλήματα στη διδασκαλία της
ελληνικής γλώσσας και λογοτεχνίας στο Τμήμα Νεοελληνικών Σπουδών
του Κρατικού Πανεπιστημίου Τιφλίδας 83

მარინა ორეხოვა

უცხო ენების სწავლების ახალი მეთოდები 85

Μαρίνα Ορέχοβα

Οι νέες μέθοδοι διδασκαλίας ξένων γλωσσών 89

მაკა ქამუშაძე

საქართველოს სკოლებში ახალი გერძულის სწავლების
დღევანდელი მდგომარეობა..... 91

Máka Kamoussáτζe

Η σημερινή κατάσταση διδασκαλίας ελληνικών στα σχολεία της
Γεωργίας..... 96

ანი ჩიქოვანი

ნომარტივისტიკის პრობლემები და პერსპექტივები
საქართველოში..... 98

Άνι Τσικοβάνι

Προβλήματα και Προοπτικές των Νεοελληνικών Σπουδών
στη Γεωργία 104

ქეთევან ცინცაძე

გერძულ ცივილიზაციასთან ზინარება გერძული
ენის სწავლების საშუალებით..... 107

Κετςβάν Τσιντσάτζε

Μύηση με τον ελληνικό πολιτισμό μέσω των μαθημάτων της
ελληνικής γλώσσας 111

ნათია წიკლაური

სიფლერის როლი გერძული ენის სწავლების
პროცესში 112

Nátia Tsiklaourí

Ο ρόλος του τραγουδιού στη διαδικασία διδασκαλίας της ελληνικής
γλώσσας 114

თეა ჭილაძე

ენის სწავლება პოეზიის საშუალებით..... 119

Τέα Τσιγλάτζε

Η ποίηση στη διδασκαλία της νεοελληνικής γλώσσας..... 120

Η ΙΔΙΑΙΤΕΡΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΤΗΣ ΤΑΥΤΟΧΡΟΝΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ
ΔΙΑΔΟΧΙΚΗΣ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗΣ
(ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΣΕ ΓΕΩΡΓΙΑΝΗ ΓΛΩΣΣΑ)

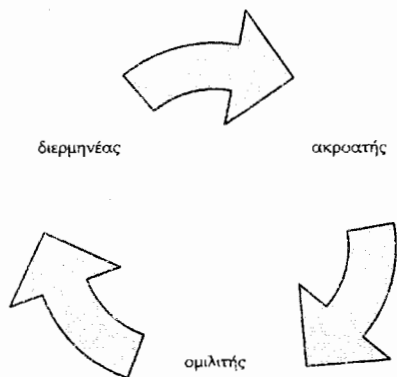
Το τελευταίο καιρό βρισκόμαστε στην εποχή των άμεσων επικοινωνιών και της πληροφορικής πλημμυρίδας. Η ανάπτυξη σύγχρονης τεχνολογίας και ειδικά η χρήση των ηλεκτρονικών υπολογιστών και των επικοινωνιών επηρεάζει ουσιαστικά τη ζωή μας. Είναι φυσικό ότι αυτή την εποχή σε διάφορες χώρες αυξάνεται η ζήτηση για καταρτισμένους διερμηνείς και μεταφραστές. Η διδασκαλία της μετάφρασης είναι απαραίτητη σήμερα για τη βελτίωση και την ανάπτυξη των σχέσεων ανάμεσα στους διάφορους λαούς.

Η μακρά πορεία σχέσεων φιλίας του γεωργιανού και ελληνικού λαού, η κοινή θρησκεία αλλά και τα ιστορικά γεγονότα στο πέρασμα των αιώνων έχουν ισχυροποιήσει τους δεσμούς των δύο λαών. Ώστε η διδασκαλία της προφορικής: ταυτόχρονης και διαδοχικής μετάφρασης της ελληνικής γλώσσας αποτελεί επιτακτική ανάγκη για τη χώρα μας. Παρ'όλο που η διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας και του ελληνικού πολιτισμού από το Ινστιτούτο Κλασικών, Βυζαντινών και Νεοελληνικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Τιφλίδας γίνεται σε υψηλό επίπεδο και οι συνεργάτες του Ινστιτούτου επιβάλλουν πολύ μεγάλη προσπάθεια για τη διάδοση της ελληνικής γλώσσας στη Γεωργία, υπάρχουν ακόμα τομείς στην εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας που θα θέλαμε να βελτιωθούν, ένας απ'αυτούς είναι και η διδασκαλία της προφορικής: ταυτόχρονης και διαδοχικής μετάφρασης της ελληνικής γλώσσας.

Είναι απόλυτη ανάγκη σήμερα, η μεταφραστική διαδικασία να προσαρμοστεί στις απαιτήσεις της νέας εποχής. Η διδασκαλία μεταφραστικών στρατηγικών και τεχνικών συνήθως αφορά ή τη γραπτή μετάφραση ή τη λογοτεχνική μετάφραση, και καθόλου δεν δίνεται σημασία στη προφορική που διαφέρει ουσιαστικά από τις προαναφερόμενες

μεταφράσεις. Η μελέτη για την προφορική μετάφραση άρχισε στη δεκαετία του 60 του εικοστού αιώνα. Τότε η προφορική μετάφραση ταυτιζόταν με τη φυσική δραστηριότητα του ανθρώπου και γι' αυτό το λόγο ήταν το ζήτημα που απασχολούσε περισσότερο τους ψυχολογολόγους, τους νευρολόγους και τους φυσιολόγους.¹

Ο βασικός σκοπός του διερμηνέα που κάνει την προφορική: ταυτόχρονη και διαδοχική μετάφραση είναι να παρουσιάσει με ακρίβεια το κείμενο ή την ομιλία (από τη λεξιλογική, γραμματική και συντακτική άποψη) σε πολύ σύντομο χρονικό διάστημα. Ταυτόχρονα κατά τη διερμηνεία πρέπει να γίνει σωστή μετάβαση από μια νοοτροπία σε άλλη, από ένα πολιτιστικό περιβάλλον σε άλλο. Η διερμηνεία είναι ένας τομέας, ο οποίος χαρακτηρίζεται από υψηλό επίπεδο στρες και ιδιαίτερα γρήγορη ικανότητα σκέψης και αντίδρασης.

Η ταυτόχρονη διερμηνεία είναι μια από τις δυσκολότερες ειδικότητες, και πρέπει πάντα να χαρακτηρίζεται από ακρίβεια. Για να πετύχει αυτό το σκοπό ο διερμηνέας πρέπει να ξέρει εκατό τοις εκατό τη γλώσσα – στόχος – ή με άλλα λόγια την τελική γλώσσα, στην οποία γίνεται μετάφραση, και να γνωρίζει πολύ καλά τη γλώσσα – πηγή – δηλαδή τη γλώσσα από την οποία γίνεται διερμηνεία. Οι διερμηνείς που έχουν

τεκμηριωμένη πολυετή εμπειρία και άριστη γνώση των γλωσσών εργασίας, επομένως είναι ειδικοί, χωρίζουν τις γλώσσες σε τρεις κατηγορίες: Α, Β και Γ.²

¹ Daniel Gile, "An Overview of Conference Interpretation Research and Theory", in *Languages at Crossroads: Proceedings of the 29th Annual Conference*, American Translators Association, Seattle, Washington, 12-16 Oct. 1988, 363-371.

² Линн Виссон, *Синхронный перевод с русского на английский*, Р.Валент, Москва 1999, 16.

Η γλώσσα Α είναι η μητρική γλώσσα του διερμηνέα, ή μια γλώσσα την οποία κατέχει στο ίδιο επίπεδο με τη μητρική του. Το τελευταίο συμβαίνει μόνο εάν ο διερμηνέας έχει μεγαλώσει σε διπολιτισμικό και δίγλωσσο περιβάλλον, ή εάν έχει ζήσει πολλά χρόνια σε ένα άλλο γλωσσικό πολιτισμικό περιβάλλον. Σε περίπτωση που η γλώσσα δεν είναι μητρική, και ο διερμηνέας την κατατάσσει στην κατηγορία Α, αυτό σημαίνει ότι κατά την εκφορά του λόγου ο διερμηνέας δεν μπορεί να διαχωριστεί από έναν αυτόχθονα ομιλητή.

Η γλώσσα Β είναι μια γλώσσα πέραν της μητρικής, η οποία ομιλείται από το διερμηνέα τόσο καλά, ώστε να μπορεί αυτός να διερμηνεύει προς αυτήν με την ίδια σιγουριά που διερμηνεύει προς τη μητρική του γλώσσα.

Η γλώσσα Γ είναι μια γλώσσα, την οποία ο διερμηνέας καταλαβαίνει εξαιρετικά καλά και από την οποία μπορεί να διερμηνεύει προς τη μητρική του γλώσσα, επομένως η γλώσσα Γ είναι η παθητική γλώσσα του διερμηνέα.

Η αναφερόμενη ταξινόμηση³ έγινε δεκτή από πολλές μεταφραστικές εταιρείες, μεταφραστικά κέντρα, υπουργεία εξωτερικών, συνδέσμους μεταφραστικών επιχειρήσεων κτλ., τα στελέχη των οποίων συμμετέχουν στη διερμηνεία διάφορων διαπραγματεύσεων, διεθνών εκδηλώσεων, συνεδρίων και απλών συναντήσεων.

Αξιοσημείωτο είναι ότι τα είδη της διερμηνείας διαφέρουν ουσιαστικά μεταξύ τους, ώστε να δημιουργηθούν διάφορες κατηγορίες της

³ Classification Ratings for TAALS (The American Association of Language Specialists) Interpreters and Translators.

Interpreters are rated according to the following classifications:

- A Principal active language(s) into which they interpret and which they speak as a native.
- B Other active language(s) into which they interpret regardless of difficulties of terminology or idiom.
- C Language(s) from which they interpret regardless of difficulties of terminology or idiom.

Comparable standards are applied to the language classifications of translators.

<http://www.taals.net/pages/ratings.html>

διερμηνείας. Όμως σχετικά με τις κατηγορίες αυτές δεν υπάρχει ομοφωνία ανάμεσα στους μελετητές. Η πιο κοινή γνώμη είναι, ότι υπάρχουν τέσσερα είδη της διερμηνείας: ταυτόχρονη, διαδοχική, ψιθυριστή διερμηνεία και διερμηνεία της συνοδείας. Μερικοί ειδικοί προσθέτουν και τη διερμηνεία διαπραγματεύσεων, καθώς και τη διερμηνεία σε δικαστήριο.⁴

Η ταυτόχρονη διερμηνεία είναι όταν ο διερμηνέας κάθεται σε μια ηχομονωμένη καμπίνα, ακούει τον ομιλητή μέσω ακουστικών και μεταφράζει το λόγο του αμέσως, χωρίς παύσεις. Δηλαδή η μετάφραση γίνεται συγχρόνως. Η προσέγγιση αυτή είναι κατάλληλη για συνέδρια, μεγάλες εκδηλώσεις και ομιλίες που περιλαμβάνουν μεγάλο ακουστικό κοινό. Επειδή η ταυτόχρονη διερμηνεία απαιτεί μεγάλη αυτοσυγκέντρωση πρέπει οι διερμηνείς να μπορούν να αντικαθίστανται μετά από 20 με 30 λεπτά.

Κατά τη διαδοχική διερμηνεία ο διερμηνέας κρατάει σημειώσεις με ένα συγκεκριμένο είδος στενογραφίας και στο τέλος τις μεταφράζει από μνήμης. Η προσέγγιση αυτή είναι κατάλληλη για σχετικά σύντομες συζητήσεις και διαπραγματεύσεις, ομιλίες και λόγους που πραγματοποιούνται σε εκδηλώσεις όπως είναι οι δεξιώσεις και τα επίσημα δείπνα. Στη διαδοχική διερμηνεία διπλασιάζεται η χρονική διάρκεια της εκδήλωσης σε σύγκριση με την ταυτόχρονη διερμηνεία.

Στην ψιθυριστή διερμηνεία ο διερμηνέας κάθεται δίπλα στον ακροατή και ψιθυρίζει τη μετάφραση κατ' ουσία ταυτόχρονα με την ομιλία. Ο τρόπος αυτός είναι κατάλληλος για εκδηλώσεις που περιλαμβάνουν λίγους ακροατές, όπως είναι οι συνεδρίες δύο προσώπων.

Η διερμηνεία συνοδείας λαμβάνει χώρα στις ανεπίσημες συναντήσεις, τουριστικές επισκέψεις, γεύματα κλπ. όταν είναι απαραίτητες οι ανεπίσημες και άμεσες υπηρεσίες διερμηνείας. Τότε ο διερμηνέας συνοδεύει τον πελάτη.

Η διερμηνεία σημαίνει επικοινωνία. Επομένως η υψηλή ποιότητα των υπηρεσιών διερμηνείας είναι απαραίτητη για την επιτυχία διεθνών εκδηλώσεων.

⁴ βλ. <http://www.translations-interpretings.com/1/services/services.gr.html#Anchor-42042>

Πολύ συχνά ο μεταφραστής που κάνει γραπτές μεταφράσεις δεν μπορεί να είναι και καλός διερμηνέας. Διότι η διαφορά μεταξύ της προφορικής και της γραπτής μετάφρασης είναι μεγάλη.

α) Ο διερμηνέας είναι υποχρεωμένος να κάνει μετάφραση αμέσως, δεν μπορεί να επιδιορθώσει αυτό που είπε, τη στιγμή που ο μεταφραστής μπορεί να κάνει και επιδιόρθωση και επιμέλεια του κειμένου.

β) Κατά τα συνέδρια και τις εκδηλώσεις ο διερμηνέας έχει να μεταφράσει τις ομιλίες διάφορων ομιλητών, που δυσκολεύει ουσιαστικά τη διαδικασία. Ο διερμηνέας πρέπει να μεταφράζει ανεξάρτητα του ύφους και της ταχύτητας της ομιλίας.

γ) Ο μεταφραστής των γραπτών κειμένων έχει την ευκαιρία να γνωρίσει από πριν το κείμενο, ενώ ο διερμηνέας πρέπει να μεταφράσει συγχρόνως το απαγγελλόμενο κείμενο του ομιλητή και να συγκρατήσει στη μνήμη πολλές πληροφορίες. Αυτό είναι πολύ σημαντικό στη δική μας περίπτωση: τη διερμηνεία από την ελληνική γλώσσα στη γεωργιανή και αντίθετα, διότι οι γλώσσες αυτές ανήκουν σε διάφορες γλωσσικές οικογένειες και ως αποτέλεσμα το συντακτικό τους διαφέρει ουσιαστικά.

δ) Ο σημαντικότερος παράγοντας κατά τη μετάφραση είναι η ακρίβεια και η αντιστοιχία της με το πρωτότυπο. Στη γραπτή μετάφραση ο μεταφραστής δεν μπορεί να ξεφύγει από το πρωτότυπο, ενώ στη προφορική ο διερμηνέας μπορεί να παραλείψει κάποιες λέξεις που δεν είναι πολύ σημαντικές, αρκεί να παρουσιάσει σωστά το νόημα της ομιλίας.

Στη σύγχρονη μελέτη υπάρχουν συγκεκριμένοι κανονισμοί της συμπεριφοράς του διερμηνέα.⁵ Για να μην μακρυγορούμε, δεν θα αναφέρουμε εδώ όλους τους κανονισμούς θα περιοριστούμε μόνο σ'εκείνα τα ζητήματα που είναι σημαντικά κατά τη γνώμη μας για τη διδασκαλία της προφορικής μετάφρασης.

Κατά τη διδασκαλία της προφορικής: ταυτόχρονης και διαδοχικής μετάφρασης ο καθηγητής πρέπει να υπογραμμίσει τα βασικά ζητήματα

⁵ Margaret Bowen, *The Jerome Quarterly*, Vol. 12, Issue 3, 1985, 11.

που είναι σημαντικά κατά τη διερμηνεία. Ο διερμηνέας πρέπει να δείχνει ιδιαίτερη σημασία:

α) στους βασικούς όρους (μπορεί το συνέδριο να περιέχει εμπορική, νομική ορολογία κτλ.), π.χ. όταν ο λόγος γίνεται για το δίκαιο, οπωσδήποτε θα χρησιμοποιηθούν οι όροι:

εσωτερικό δίκαιο

διεθνές δίκαιο

δημόσιο δίκαιο

συνταγματικό δίκαιο

διοικητικό δίκαιο

ποινικό δίκαιο

δικονομικό δίκαιο

ιδιωτικό δίκαιο

αστικό δίκαιο

εμπορικό δίκαιο

εργατικό δίκαιο

*δίκαιο της πνευματικής ιδιοκτησίας κτλ.*⁶

β) στα κύρια ονόματα, στα αξιώματα, στις ημερομηνίες, στα αριθμητικά, στις τοπωνυμίες και στις συντομογραφίες, π.χ.

ΕΟΚ – Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα

ΟΗΕ – Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών

ΟΑΣΕ – Οργανισμός για την Ασφάλεια και Συνεργασία στην Ευρώπη

ΕΕ – Ευρωπαϊκή Ένωση κτλ.

γ) στην αρχή και στο τέλος της ομιλίας. Με βάση τις ψυχολογικές έρευνες διαπιστώθηκε πως ο ακροατής με προσοχή ακούει την αρχή και το τέλος της ομιλίας, περισσότερο όταν ο ομιλητής τελειώνει με τα λόγια: *συναψίζοντας θα ήθελα...*

δ) στο πρόσωπο μέσω του οποίου μιλάει ο ομιλητής. Η διερμηνεία πάντα πρέπει να γίνει στο πρώτο πρόσωπο, π.χ. όταν ο ομιλητής λέει: *κατά τη*

⁶ Την ορολογία για το δίκαιο θα μπορεί να βρει κανείς στο βιβλίο: Π. Χρ. Αγαλλοπούλου, *Βασικές Έννοιες Αστικού Δικαίου*, εκδόσεις Αντ. Ν. Σακκούλα, Αθήνα – Κομοτηνή 2003.

γνώμη μου, ο διερμηνέας δεν μπορεί να μεταφράσει κατά τη γνώμη του ομιλητή.

Πρέπει να σημειωθεί επίσης ότι συνήθως ο διερμηνέας έχει προβλήματα με δύο τύπους ομιλητών: 1) αυτός που μιλάει πολύ αργά και επομένως ο διερμηνέας πρέπει να περιμένει ώσπου να πει ο ομιλητής το υποκείμενο και το κατηγορούμενο. Τότε σχηματίζεται η εντύπωση πως ο διερμηνέας δεν μεταφράζει καλά, και 2) αυτός που μιλάει πολύ γρήγορα και ο διερμηνέας δεν προλαβαίνει να κάνει μετάφραση. Σ' αυτή τη περίπτωση ο διερμηνέας αφήνει μερικές λέξεις ή κάποτε και προτάσεις και αυτό εμποδίζει τη σωστή διερμηνεία. Ο διερμηνέας μπορεί να μείνει πίσω του ομιλητή μόνο για 2-3 δευτερόλεπτα, σε αντίθετη περίπτωση η ποιότητα της διερμηνείας γίνεται χαμηλή.

Συχνά ο διερμηνέας αφήνει κάποιες λέξεις ή φράσεις αμετάφραστες. Από μια άποψη αυτό είναι λάθος, όμως από την άλλη σε περίπτωση που δεν αλλάζει το νόημα της ομιλίας δεν είναι λάθος. Άρα πρέπει να προσέξουμε ποιες λέξεις ή φράσεις θα μείνουν αμετάφραστες. Γίνονται και άλλου είδους λάθη, π.χ. όταν ο διερμηνέας δεν ξέρει ακριβώς τον όρο, χρησιμοποιεί μερικά συνώνυμα για να εξηγήσει τη λέξη. Σ' αυτή τη περίπτωση καλύτερο θα ήταν να χρησιμοποιήσει μια λέξη έστω που και να μην είναι ακριβής, παρά να πει πολλές.

Από την εμπειρία της διδασκαλίας της προφορικής: ταυτόχρονης και διαδοχικής μετάφρασης της ελληνικής γλώσσας, θα σημειώνα ότι εκτός από τη διδασκαλία της διερμηνείας με εξοπλισμό της ταυτόχρονης μετάφρασης, που είναι η αρχή και η βάση της ταυτόχρονης μετάφρασης, θα μπορούσε κανείς να διδάξει τη διερμηνεία με διάφορες ασκήσεις που θα ήταν πολύ χρήσιμες, κυρίως:

- 1) γραπτή και προφορική παράφραση του κειμένου
- 2) εξάσκηση στα συνώνυμα, π.χ. να βρεθούν τα συνώνυμα για τις λέξεις

*εκ των πραγμάτων
μεταρρύθμιση
πρόταση μορφής
παραιτούμαι*

ανάληψη πρωτοβουλιών κτλ.

3) εξάσκηση στην αντίστοιχη ορολογία

4) εξάσκηση στα παράγωγα, π.χ.

κυβερνώ
κυβερνείο
κυβερνήτης
κυβερνητικός
κυβερνόν κόμμα
κυβέρνηση
κυβερνητική
κυβερνοναύτης
κυβερνοπειρατής
κυβερνοχώρος κτλ.

5) άσκηση στην ταχεία μετάφραση μέσω του υπολογιστή

6) διάφορα παιχνίδια μέσω των CD

7) ακουστική άσκηση με το CD, DVD, Video και Audio κασέτες με τις ομιλίες γνωστών πολιτικών ή ιστορικών προσωπικοτήτων⁷

8) εξάσκηση στις συντομογραφίες και στις ονομασίες γνωστών ιδρυμάτων, υπηρεσιών, επιχειρήσεων και υπουργείων, π.χ.

Υπουργείο Αθλητισμού
Υπουργείο Δικαιοσύνης
Υπουργείο Εθνικής Άμυνας
Υπουργείο Εσωτερικών κτλ.

9) σημείωση των διαφορών κατά τη μετάφραση από την ελληνική σε γεωργιανή γλώσσα και αντίθετα

⁷ π.χ. μπορεί να χρησιμοποιηθούν τα CD που προσέφερε το Αρχείο της Ελληνικής Ραδιοφωνίας, στα οποία περιέχονται ολιγόλεπτα αποσπάσματα από ομιλίες, δηλώσεις και συμμετοχές σε εκδηλώσεις, πολιτικών που διαδραματίζουν μεγάλο ρόλο στην πολιτική ζωή της Ελλάδας. *Ελληνικός Λόγος, 39 προσωπικότητες από τον Ελευθέριο Βενιζέλο έως τον Ανδρέα Παπανδρέου, 1998*, ή το CD που προσέφερε η Βουλή των Ελλήνων για το Σύνταγμα της Ελλάδος *30 Χρόνια από το Σύνταγμα του 1975, τα Ελληνικά Συντάγματα από το Ρήγα έως σήμερα, 2005*.

10) εξάσκηση σε γνωστές φράσεις, π.χ.

*καταμέτρηση ψήφων
άρση ασυλίας
απλή αναλογική κτλ.*

Και συνοψίζοντας θα έλεγα ότι κατά τη διδασκαλία της μετάφρασης γενικά και της προφορικής μετάφρασης συγκεκριμένα πρέπει να θυμόμαστε πως *"Η μετάφραση δεν είναι να μεταφέρουμε ξερά σε μια άλλη γλώσσα κάποιες λέξεις. Μετάφραση είναι να μεταφερθεί το μήνυμα που περιέχουν οι λέξεις"*.⁸

სვეტლანა ბერიკაშვილი

სინქრონული და თანმიმდევრული თარგმანის
სწავლების სპეციფიკა (ბერძნულიდან
ძართულად თარგმნის მებალითზე)

ბოლო დროის ვითარებამ, ტექნოლოგიების სწრაფმა განვითარებამ ნათლად დაგვანახა მაღალკვალიფიცირებული მთარგმნელების მომზადების საჭიროება არა მხოლოდ საქართველოში, არამედ მის ფარგლებს გარეთაც. საქართველოსა და საბერძნეთს ოდითგანვე მჭიდრო კულტურული ურთიერთობები აკავშირებდა. დღითიდღე ეს ურთიერთობა ვითარდება და, შესაბამისად, მოთხოვნაც მაღალკვალიფიცირებული კადრების მიმართ იზრდება. მიუხედავად იმისა, რომ თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში, კლასიკური ფილოლოგიის, ბიზანტინისტიკისა და ნეოგრეცისტიკის ინსტიტუტში ბერძნული ფილოლოგია მაღალ დონეზე ისწავლება, სინქრონული თარგმანის შესწავლა ჯერ კიდევ არ არის სათანადო დონეზე. თბილისში, ისევე როგორც მსოფლიოს სხვა უნივერსიტეტებში, ძირითადი ყურადღება ეთმობა ტექსტის მხატვრულ თარგმანს და, ზოგადად, წერიტი თარგმანის სპეციფიკას. სინქრონული თარგმანის სწავლება კი სრულიად განსხვავებულ პრინციპზე უნდა იყოს აგებული. სინქრონისტიკის მთავარი მიზანია – ძირითად ლექსიკურ, გრამატიკულ და სინტაქსურ საკითხებში გარკვევა დროის უმოკლეს მონაკვეთში და პარალელურად სწორი გადასვლის განხორციელება ერთი კულტურული გარემოდან მეორეში.

⁸ http://www.interverbum.gr/translation_gr.htm

სტატიაში განხილულია სინქრონული თარგმანის განხორციელებისას წამოჭრილი პრობლემები, დასმულია ის საკითხები, რომლებსაც განსაკუთრებული ყურადღება უნდა მიაქციოს როგორც სინქრონისტიკა თარგმანის შესრულებისას, ასევე პედაგოგმა სინქრონული თარგმანის სწავლებისას. მოცემულია მსგავსებები და განსხვავებები ზეპირსა და წერილობით თარგმანებს შორის. ზეპირი თარგმანი, თავის მხრივ, რამდენიმე სახეობადაა დაყოფილი.

ნებისმიერი თარგმანის განხორციელებისას მთარგმნელი უნდა ფლობდეს მინიმუმ ორ ენას, ხოლო მისი ენის ცოდნის შეფასება საერთაშორისო სტანდარტებით ხდება. ამ მხრივ, ენები იყოფა სამ კატეგორიად: ა კატეგორიის ენა არის ძირითადი სამუშაო ენა, უმრავლეს შემთხვევაში მშობლიური, ან ისეთი ენა, რომელსაც მთარგმნელი ფლობს მშობლიური ენის დონეზე; ბ კატეგორიის ენა არის ის ენა, რომელზეც მთარგმნელი ახორციელებს თარგმანს სხვადასხვა ტერმინოლოგიის ან იდიომატური ფრაზების სირთულის მიუხედავად; და, გ კატეგორიის ენა არის ის ენა, რომელსაც მთარგმნელი ფლობს პასიურად და შეუძლია ამ ენიდან თარგმანის შესრულება.

ბერძნული ენის სინქრონული თარგმანის სწავლებისას გარდა საყოველთაოდ აღიარებული მეთოდებისა (იგულისხმება სინქრონული აპარატურის გამოყენება), სასურველია სხვადასხვა სავარჯიშოს სახით იმ საკითხებზე ყურადღების გამახვილება, რომელთა ცოდნა სავალდებულოა სინქრონისტიკისათვის.

ატატიის ბოლოს მოცემულია მცირე ჩამონათვალი ამგვარი სავარჯიშოებისა. აქ განსაკუთრებული ყურადღება უნდა გამახვილდეს ქართული და ბერძნული ენების სინტაქსურ განსხვავებებზე, სინონიმებზე, სპეციალური ტერმინოლოგიისა და აბრევიატურების შესწავლაზე. ასევე, დიდი ყურადღება უნდა დაეთმოს აკუსტიკურ, ვიზუალურ და კომპიუტერულ მასალას.